

Grammatica is stom!

24 maart 2022

Peter-Arno Coppen

Netwerkdag LTN “Plezier in taal!”

Grammatica is stom! (toch?)

Joanneke Prenger

Aan Coppen, P.A.J.M. (Peter-Arno)

 U hebt dit bericht beantwoord op 11-11-2021 14:52.

Beste Peter Arno

Op donderdag 24 maart organiseert het Landelijk Netwerk Taal

stolwijker de m • Goudse (boeren)kaas uit (de omgeving van) Stolwijk

stom bn.; -mer, -st **1** **niet in staat te spreken**, niet met spraakvermogen begaafd: *stomme vogels* niet zingend, bv. de ooievaar; spr. *het geld dat stom is, maakt recht wat krom is (en sneeg dat dom is)* → *geld* (1); org. *stomme orgelpijpen* die slechts tot sieraad dienen en geen toon geven; *stomme film* film die geen geluidsfilm is, zwijgende film; *stom geboren*; *doof en stom* zijn *doofstom*; niet alg. **stomme getuige** stille getuige; *een stom dier, een stom beest* **2** **arm, betreuenswaardig**: *dat stomme dier om medelijden te uiten met dieren die zich niet kunnen beklaagen* **3** **niet sprekend**; geen geluid gevend; tijdelijk niet in staat om te spreken: *stom van verbazing; tot mijn stomme verbazing; hij hield zich zo stom als een vis* sprak geen woord; jacht. *een stomme jachthond* die bij het vervolgen van wild niet aan-

GRAMMATICA IS STOM!

**Grammatica-
onderwijs**

zegt ons niks

Grammatica is stom!

Wie/wat +
pv + ond?
Waarom???

Plezier in taal!

DIT IS DE WORSTELING

SPREKEND GRAMMATICAONDERWIJS

- Denken in en over taal
- Leerlingen activeren
- Plezier in taal
- Taalinzicht

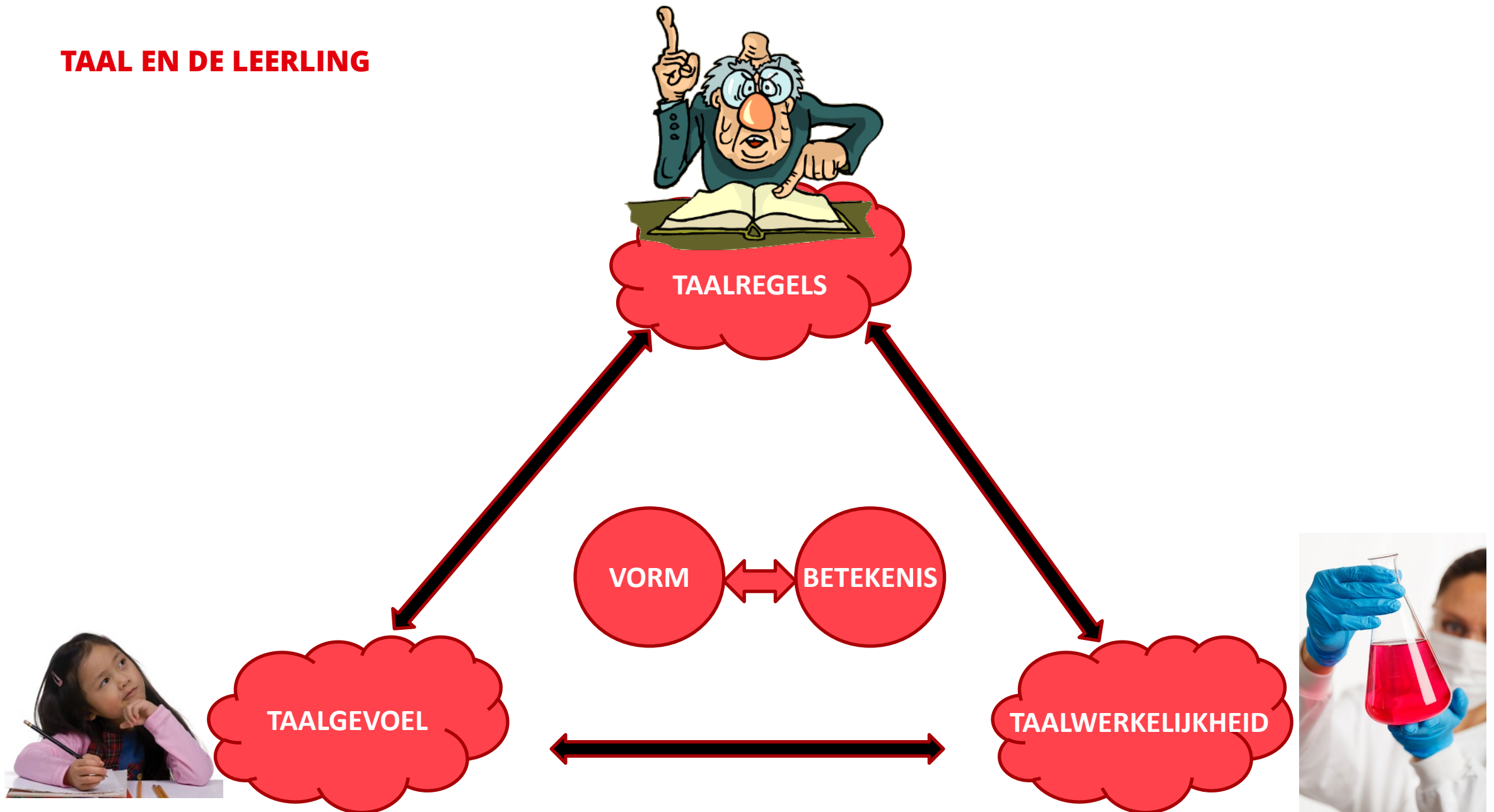

Afbeelding Wolfgang Eckert via Pixabay

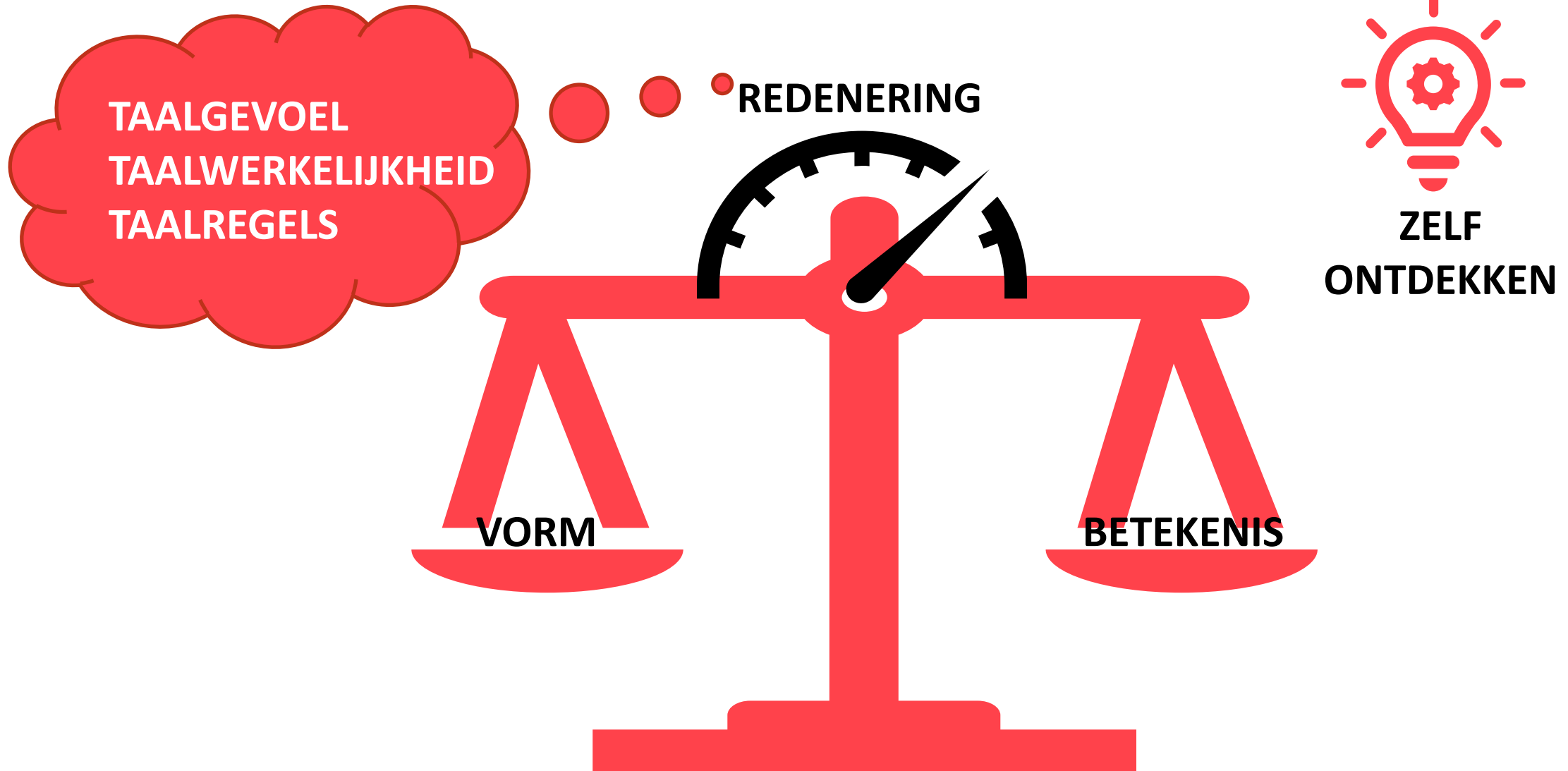
REFERENTIEKADER TAAL

- Taalvaardigheid •
- Taalverzorging •
- Spelling •
- Grammatica in dienst van Taalverzorging •

TAAL EN DE LEERLING

EEN BLAUWDRUK VOOR GRAMMATICA-ONDERWIJS

DE BESTE STUURLUI STAAN AAN WAL

- Theoretisch verhaal!
- Maar:
werkt het ook in de praktijk?
- Is dit niet te abstract?

HET EERSTE BEGIN

- Uitingen van een tweejarige peuter
- De peuter maakt een zin van twee woorden
- Er zit telkens een betekenis *tussen* de woorden
- Sorteert de kaartjes in twee groepen
- Kijk naar de betekenis *tussen* de woorden!

<https://padlet.com/peterarnocoppen/werkvormA1>

HET EERSTE BEGIN

zijn

mama lief

broertje boos

snoepje lekker

popje stout

auto rood

meloen bah

doen

hondje blaffen

tante zingen

papa slapen

oma breien

Tommie lachen

treintje tsjoektsjoek

- Een peuterzin heeft een *zijn*-betekenis of een *doen*-betekenis
- Het tweede woord zegt wat het eerste woord *is* of *doet*

predicatie

VUL OP DE PLAATS VAN DE PUNTJES TELKENS ÉÉN WOORD IN

Wat kan *iemand* allemaal zijn?

Iemand kan ... zijn

Wat kan *iets* allemaal zijn?

Iets kan ... zijn

Wat kan *het* allemaal zijn?

Het kan ... zijn

Wat kan *iemand* allemaal doen?

Iemand kan ...

Wat kan *iets* allemaal doen?

Iets kan ...

Wat kan *het* allemaal doen?

Het kan ...

VUL OP DE PLAATS VAN DE PUNTJES TELKENS ÉÉN WOORD IN

Iemand kan

vrolijk
oud
verliefd
leraar
kind
Máxima

zijn

Iets kan

lekker
mooi
fout
water
liefde
pech

zijn

Het kan

mistig
donker
donderdag
Pasen

zijn

naamwoorden

Iemand kan

lachen
slapen
rennen
voetballen
chillen
klieren

Iets kan

storen
verbazen
groeien
leeglopen
stromen

Het kan

onweren
regenen
waaien

werkwoorden

SORTEER DE NAAMWOORDEN TOT WOORDGROEPEN

oud
vrolijk
leraar
verliefd
Máxima
mistig
vrouw
donker
lekker
mooi
fout
liefde
melk
donderdag
kind
Pech
Pasen

naamwoorden

de	oude	leraar
de	verliefde	Máxima
de	foute	pech
de	mooie	liefde
de	mistige	donderdag
de	donkere	Pasen
het	lekkere	water
de	vrolijke	kind

bijvoeglijk

zelfstandig

<https://padlet.com/peterarnocoppen/werkvormE1>

ZELFSTANDIGE EN BIJVOEGLIJKE NAAMWOORDEN, EN WERKWOORDEN

Dwars door het een
een, . Onder
een in de een
. Die erg veel en
daarom ze zich om
wat te . Maar terwijl ze dat
ze en ze in het
. De haar
, ver weg stroomafwaarts.
Hoe ze ook haar , ze
fijn niet om aan de te

functiewoorden

bos liep
 helder, kabbelend beekje.
 grasspriet berm zat
 mier. had dorst
 boog voorover
 drinken.
 deed gleed uit viel
 water. stroom sleurde
 mee.
 best deed,
 redde
 komen.

inhoudswoorden

STAPJE VERDER

- Soms betekent de peuterzin *iemand doet iets*
- Soms betekent de peuterzin *iets doen*
- Soms kan het allebei
- Verdeel de kaartjes in drie groepen

<https://padlet.com/peterarnocoppen/werkvormC1>

STAPJE VERDER

baby huilen

boekje lezen

oma bellen

ikke zitten

snoepje kopen

leraar pesten

broertje rennen

koekje bakken

Chinees praten

meisje zingen

filmpje kijken

popje knuffelen

zusje praten

stoeltje maken

papa lachen

boompje planten

paardje drinken

liedje zingen

hondje blaffen

eitjes zoeken

geitje aaien

- De tweede kolom zou ook in plaats van het tweede woord in de eerste kolom kunnen staan:

*baby huilen – baby **boekje lezen***

- Als je goed luistert, kun je het betekenisverschil ook horen:

óma bellen – **ó**ma **bé**llen

onderwerp

voorwerp

EN NU... EEN SPELLETJE!

- Taalmemory
- Geheugenspelletje
- Telkens **drie** kaartjes omdraaien
- Is het een goed zinnetje? Dan wegnemen
- Anders terugdraaien
- Geen woorden veranderen, alleen in goede volgorde (knoop in het midden)

WAT HEBBEN WE GELEERD?

- Niveau 0: naamwoorden en werkwoorden
- Niveau 1: onderwerp congrueert met werkwoord
- Niveau 2: werkwoorden kiezen wel of geen voorwerp

<https://grammaticadidactiek.ruhosting.nl/TaalMemory/>

WAT HEB IK LATEN ZIEN?

- Sprekende, activerende grammaticawerkvormen
- Telkens gebaseerd op een **taalkundig concept**:
 - **predicatie** (zijn en doen)
 - **inhoudswoorden** (naamwoord en werkwoord)
 - **structuur** (bijvoeglijk en zelfstandig)
 - **congruentie** (enkelvoud en meervoud)
 - **complementatie** (onderwerp en voorwerp)

➤ ***Dieper inzicht***

plezier in taalinzicht

Meer weten? <https://grammaticadidactiek.ruhosting.nl/>